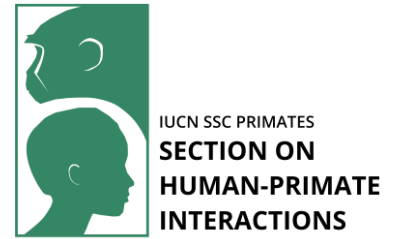




การพบเจอไพรเมตโดยบังเอิญ ในขณะเดินทางท่องเที่ยว

A publication of The IUCN SSC Primate Specialist
Group Section on Human-Primate Interactions



K.T. Hanson

Department of Anthropology, University of Texas at San Antonio, San Antonio, TX, USA

Translation by: Areerat Panjab, Laboratory of Physical Anthropology and Ethnology, Thammasat University, Thailand

การพบเจอไพรเมตโดยบังเอิญในขณะเดินทางท่องเที่ยว อาจหมายถึงการเผชิญหน้าระหว่างนักท่องเที่ยวกับสัตว์ในอันดับไพรเมตต่าง ๆ ในขณะเยี่ยมชมสถานที่ทางวัฒนธรรม การเที่ยวชมทิวทัศน์ การดูนก หรือการปีนเขา การพบเจอโดยบังเอิญนี้ได้รับการรายงานว่าเกิดขึ้นได้ในหลากหลายบริบททั่วโลก อาทิ แหล่งโบราณคดีลามะไน (Lamanai Archaeological Reserve) ณ ประเทศเบลีซ พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมของชาวมายาอาจได้พบกับลิงฮาวเลอร์ดำ (Black howler monkey) และสัตว์ป่าอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่คุ้มครองนี้ หรือ ในอุทยานซิลเวอร์ สปริงส์ สเตต (Silver Springs State Park) รัฐฟลอริดา ผู้มาพายเรือคายัคและนั่งล่องเรือในแม่น้ำซิลเวอร์ อาจพบเจอลิงวอก ซึ่งเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นออกหากินอยู่บริเวณริมฝั่ง และนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังน้ำตกและถ้ำในเกาะซูลาเวซีตอนใต้ ประเทศอินโดนีเซีย อาจเผลอหน้าขึ้นไปพบกับลิงมัวร์ (Moor macaque) กำลังสัญจรอยู่บนเรือนยอดไม้

การท่องเที่ยวที่พบเจอไพรเมตโดยบังเอิญก่อให้เกิดความท้าทายในการบรรเทาความเสี่ยงและการจัดการ ต่างจากแหล่งที่เที่ยวชมสัตว์ในตระกูลไพรเมตที่ถูกจัดการมาอย่างดีแล้ว การพบเจอสัตว์ตระกูลไพรเมตโดยบังเอิญมักเป็นไปอย่างไม่เป็นทางการ ไม่มีการบริหารควบคุมและจัดการ ในสถานที่ที่พบเจอสัตว์ในอันดับไพรเมตโดยบังเอิญ มักขาดสื่อการเรียนรู้เพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสัตว์ป่าในท้องถิ่นและการอนุรักษ์ รวมถึงการเตรียมความพร้อมอย่างเหมาะสมสำหรับการพบเจอกับสัตว์ป่าในพื้นที่ นอกจากนั้น เป้าหมายของนักท่องเที่ยวในการมาพักผ่อน มักไม่ให้ความสำคัญในการให้ความสนใจเรียนรู้เกี่ยวกับสัตว์ในตระกูลไพรเมตและรวมถึงการสังเกตพวกมันอย่างรับผิดชอบ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการให้อาหารสัตว์ การรบกวนอย่างมาก การเพิ่มความเสี่ยงและความอันตรายในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับไพรเมต ตัวอย่างเช่น ไพรเมตที่ใช้ชีวิตบริเวณริมถนนอาจได้รับบาดเจ็บและ/หรือเสียชีวิตจากยานพาหนะ

การให้อาหารเป็นเรื่องที่พบได้บ่อยในสถานที่ท่องเที่ยวแล้วพบเจอไพรเมตโดยบังเอิญ แม้ว่าจะมีป้ายห้ามให้อาหารก็ตาม จะเป็นการต้ออย่างยิ่งหากมีการเตือนตนเองและสมาชิกในกลุ่มว่าการให้อาหารโดยมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ เพราะไพรเมตอาจต้องทนทุกข์กับสภาวะน้ำหนักเกิน และส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ก้าวร้าวกับมนุษย์เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ควรตระหนักว่าในหลายสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการพบเจอลิงโดยบังเอิญ มีประวัติการให้อาหารจากมนุษย์มายาวนานอันเนื่องมาจากประเพณีทางวัฒนธรรมหรือความเชื่อทางศาสนา ดังนั้น อาจจะเป็นเรื่องที่ไม่สามารถทำได้จริง และในบางกรณีก็อาจไม่เหมาะสมที่จะพยายามยกเลิกการให้อาหารสัตว์ในสถานที่เหล่านั้น อาจจะไม่มข้อมูลแสดงถึงการมีอยู่หรือวิธีการปฏิบัติตัวต่อไพรเมต คงเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์หากจะทำความเข้าใจความคุ้นเคยกับคำแนะนำต่อไปนี้ก่อนที่จะไปถึงแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ เพื่อให้ท่านสามารถมีประสบการณ์การพบเจอกับสัตว์ตระกูลไพรเมตได้อย่างมีข้อมูลและมีความรับผิดชอบ เมื่อแหล่งท่องเที่ยวและที่อยู่อาศัยของสัตว์ตระกูลไพรเมตทับซ้อนกัน

ข้อแนะนำ

ก่อนการเที่ยวชม

- หลีกเลี่ยงการนำอาหารไปยังพื้นที่นั้น ๆ และหากเป็นไปได้ควรเก็บอาหารในภาชนะให้มิดชิดหลีกเลี่ยงการมองเห็น
- เลือกผู้ประกอบการนำเที่ยวที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับท้องถิ่น และพยายามลดการรบกวนสัตว์ป่าท้องถิ่น รวมถึงควรมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม (ดูรายละเอียดด้านล่าง) เมื่อพบสัตว์ป่า

หากท่านอยู่บนยานพาหนะ

- เพื่อความปลอดภัย ควรชะลอความเร็วและเปิดไฟฉุกเฉินเพื่อเตือนผู้ขับขี่คนอื่น
- ให้อไพรเมตข้ามหรือเคลื่อนที่ออกจากถนนก่อนที่จะเดินทางต่อ
- ปิดกระจกรถเพื่อลดความเป็นไปได้ในการสัมผัสติดต่อกับไพรเมตที่อาจคุ้นเคยกับการกระโดดขึ้นรถ
- เก็บอาหารหรือถุงพลาสติกให้พ้นจากสายตาของไพรเมต
- โปรดจำไว้ว่า
 - ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบในท้องถิ่น
 - สังเกตการณ์จากระยะไกล
 - ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่น

ระหว่างการเที่ยวชม

- ทั้งมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวสามารถมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของทั้งมนุษย์และไพรเมตในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว โดยเป็นตัวอย่างของการพบปะกับสัตว์ตระกูลไพรเมตอย่างมีความรับผิดชอบ
- ทำการสังเกตโดยมีระยะห่างและไม่ส่งเสียงดัง
- รักษาระยะห่างอย่างน้อย 7 เมตร (23 ฟุต) จากไพรเมต
- ไม่สัมผัสทางกายโดยตรงกับสัตว์ตระกูลไพรเมต
- ไม่คุกคามไพรเมต รวมถึงการผิวปาก การตะโกน การดึงดูดให้ไพรเมตสนใจตอบสนอง
- หากฝูงไพรเมตหรือตัวหนึ่งตัวใดเคลื่อนที่ออกไปจากสถานที่นั้น ไม่ต้องตามพวกมันไป

เอกสารอ่านเพิ่มเติม

Grossberg, R., Treves, A. and Naughton-Treves, L. 2003. The incidental ecotourist: measuring visitor impacts on endangered howler monkeys at a Belizean archaeological site. *Environ. Conserv.* 30: 40–51.

Hanson, K.T., Morrow, K.S., *et al.* 2022. Encountering Sulawesi's endemic primates: considerations for developing primate tourism in South Sulawesi, Indonesia. In: *Developments in Primatology: Tourism & Primates in Indonesia*, S. Gursky, J. Supriatna and A. Achorn (eds.), pp. 111-115. Springer.

Riley, E. P. and Wade, T. W. 2016. Adapting to Florida's riverine woodlands: the population status and feeding ecology of the Silver River rhesus macaques and their interface with humans. *Primates* 57: 195–210.

Sengupta, A. and Radhakrishna, S. 2020. Factors predicting provisioning of macaques by humans at tourist sites. *Int. J. Primatol.* 41: 471–485.

Sengupta, A., Widayati, K. A., *et al.* 2021. Why do people visit primate tourism sites? Investigating macaque tourism in Japan and Indonesia. *Primates* 62: 981–993.

Hanson, K. T. 2023. Unplanned or Incidental Primate Tourism. In: Waters, S., Hansen, M. F., *et al.* *Responsible Primate-Watching for Tourists*. IUCN SSC Primate Specialist Group Section on Human-Primate Interactions.